

Asia: Lausuntopyyntö Mustasuon tuulivoima-alueen osayleiskaavan luonnos (OUKA/9774/10.02.02/2022)

Oulun kaupunki
kirjaamo@ouka.fi

Lausunto

1 Johdanto

Tuulialfa Oy suunnittelee Mustasuo-Tynnyrikorven tuuli- ja aurinkopuistoa. Hankkeen koko pinta-ala on n. 83 km². Tässä kaavaselostuksessa tarkastellaan hankkeen Oulun kaupungin alueelle sijoittuvaa osayleiskaava-aluetta (n. 55 km²). Tälle alueelle suunnitellaan 37 tuulivoimalaa.

2 Lausunto

Luonnonvarakeskuksen aiemmin 05/2026 YVA-selostuksesta antama lausunto on yhä pääosin ajantasainen. Luke tekee kuitenkin kaavaselostuksesta seuraavat lisäykset aiemmin annettuun lausuntoon.

Osayleiskaava-alue sijoittuu pääosin voimakkaasti ojitetuille ja metsätalouskäytössä oleville suo- ja metsäalueille, mutta alueella esiintyy myös luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita, kuten luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia suoalueita, Natura-alueisiin liittyviä kohteita sekä uhanalaisia suotyypejä sisältäviä luontokokonaisuuksia. Alueella ei ole todettu luonnonsuojelulain mukaisia suojeltuja luontotyypejä, mutta useat luonnontilaisina säilyneet suoalueet ovat merkittäviä luonnon monimuotoisuuden kannalta ja niiden ominaispiirteet tulee turvata jatkosuunnittelussa.

Linnustoselvitysten perusteella hankealueella pesii monipuolinen ja suojelullisesti arvokas linnusto. Alueella havaittiin yhteensä 87 pesivää tai reviiriä pitävää lintulajia, joista 15 on valtakunnallisesti uhanalaisia ja 18 kuuluu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Erityistä merkitystä on laajoihin suoalueisiin liittyvällä linnustolla, kuten metsähanhella, kurjella, kaakkurilla sekä useilla kahlaaja- ja kanalintulajeilla. Alueella todettiin myös useita metson ja teeren soittimia. Maakotkan osalta vaikutukset selostuksessa arvioidaan kohtalaisiksi, sillä kaava-alue sijoittuu kolmelle maakotkan reviirille.

Kaavan toteuttaminen aiheuttaa elinympäristöjen pirstoutumista ja häiriövaikutuksia erityisesti rakentamisvaiheessa. Merkittävimmät linnustovaikutukset kohdistuvat suolinympäristöihin sidoksissa oleviin lajeihin sekä suuriin lintulajeihin, joilla on lisäksi riski törmäyksiin tuulivoimaloiden kanssa. Vaikutusten lieventämiseksi tulee varmistaa, että arvokkaimmat luontokohteet, luonnontilaiset suoalueet sekä linnustollisesti tärkeät alueet ja niiden ekologiset yhteydet jätetään rakentamisen ulkopuolelle ja että voimaloiden sekä tieyhteyksien sijoittelussa hyödynnetään selvityksissä tunnistettuja luonto- ja linnustoarvoja.

Osayleiskaava-alue sijoittuu maakunnallisesti merkittävälle Haapajärvi-Litokaira-ekologiselle yhteydelle sekä osittain Pohjois-Pohjanmaan ekologisen verkoston ydinalueelle, jotka yhdistävät laajoja suo-, metsä- ja Natura-aluekokonaisuuksia.

Alueella on nykytilassa hyvin säilynyt ekologinen kytkeytyneisyys, ja se toimii kulkuyhteytenä muun muassa hirvieläimille, suurpedoille, saukolle sekä useille lintulajeille. Osayleiskaavalla on kohtalaisia haitallisia vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin niiden kaventumisen ja elinympäristöjen pirstoutumisen kautta.

Kaavan mahdollistama tuulivoimarakentaminen, uusi tieverkko, voimajohdot ja muut rakenteet lisäävät metsäisten elinympäristöjen pirstoutumista ja voivat kaventaa erityisesti arkojen eläinlajien käyttämiä kulkuyhteyksiä. Vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin ekologisen verkoston ydinalueiden reunaosiin, joissa rakenteet voivat lisätä häiriövaikutuksia ja heikentää yhteyksien toimivuutta, vaikka varsinaista täydellistä kulkuestettä ei muodostuisikaan. Ekologiset yhteydet eivät selvityksen mukaan katkea hankkeen seurauksena, mutta niiden laatu ja toimivuus voivat heikentyä erityisesti häiriöherkkien lajien näkökulmasta. Osayleiskaavan selvityksissä tunnistetut arvokkaat luontokohteet ja linnustolle tärkeät alueet tulisi ottaa täysimääräisesti huomioon kaavan jatkosuunnittelussa sekä hankkeen toteutuksessa. Vaikutusten lieventämiseksi on tärkeää säilyttää riittävän leveät luonnontilaiset ja puustoiset yhteydet erityisesti Natura-alueiden sekä muiden luonnon ydinalueiden välillä.

Poronhoidon osalta aikaisempi lausunto on pääosin vielä ajantasainen. Eli riski siitä, että paliskunnan eteläosa jää vähemmälle käytölle (erityisesti jos pedot lisääntyvät) on yhäkin olemassa. Voimaloiden sijoittelu on aavistuksen vähemmän haitallinen Kiimingin paliskunnan poroille, kuin aikaisemmissa vaihtoehtoissa VE1, VE2 ja VE3. Erityisesti ekologisen käytävän kokoa on nyt kasvatettu n. kilometrillä, mikä tarkoittaa (silmämääräisen arvion perusteella) sitä, että porot joutuvat liikkumaan n. 1–1,5 km päästä lähimmästä myllystä, mikäli haluavat siirtyä paliskunnan keskiosasta eteläosaan. Vieläkään tuo ekologinen käytävä ei takaa porojen siirtymistä, mutta on parempi, kuin aiemmin ehdotettu lähes puolet kapeampi käytävä. Kapean ekologisen käytävän ongelmaksi voi myös muodostua saalistusriskin kasvu, mikäli ekologinen käytävä vähemmän häiriöisenä alueena on myös petoeläinten suosiossa.

Kokonaisuudessaan uusi esitetty vaihtoehto on poronhoidon osalta mahdollisesti hieman parempi, kuin se mihin alun perin lausuttiin, mutta keskeisiä riskejä sekään ei poista. Eli mikäli porot välttävät tuulivoima-alueita voi se merkittävästi häiritä Kiimingin paliskunnan eteläosan laidunten hyödyntämistä. Samoin ekologisen käytävän toimivuus jää epävarmaksi, vaikka se onkin ensimmäisiä ehdotuksia isompi. Kokonaisuudessaan epävarmuudet ovat edelleen suuria, joten on vaikea lausua, onko arvio kohtalaisen haitallisista vaikutuksista poronhoidolle todennäköinen vai voivatko haitat nousta suuriksi. Tämän vuoksi seuranta ja mahdollisten haittojen lieventäminen ovat keskeisiä ja niistä tulee sopia paliskunnan kanssa kirjallisesti etukäteen.

3 Lausunnon tiivistelmä

Osayleiskaavan toteuttaminen voi heikentää arvokkaita suo- ja metsäelinympäristöjä, linnustollisesti tärkeitä alueita sekä ekologisten yhteyksien toimivuutta. Haittojen vähentämiseksi arvokkaat luontokohteet, linnustoalueet (kuten soittimet) ja riittävän leveät luonnontilaiset yhteydet tulee turvata voimaloiden, teiden ja voimajohtojen sijoittelussa. Poronhoidon kannalta uusi vaihtoehto on aiempia hieman parempi, mutta laidunten käytön ja ekologisen käytävän toimivuuteen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta.

Vaikutuksia tulee seurata, ja haittojen lieventämisestä on sovittava paliskunnan kanssa kirjallisesti etukäteen.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 13.10.2026 klo 16:58:26.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Pekkarinen, Esa Huhta

Liitteet:

Tiedoksi: